

Finnan kehittäminen 2024

Puolivälikatsaus

Asmo Saarikoski, Bjarne Beckman, Heidi Mustajoki, Riitta Peltonen 17.5.2024

- 1. Yleiskuva**
- 2. Perustehtävän mukainen kehittäminen**
- 3. Tarjoamme parhaan käyttökokemuksen**
- 4. Edistämme tiedonsaantia ja elinikäistä oppimista**
- 5. Yhdessä saavutamme enemmän**
- 6. Julkisuuskuva**
- 7. Työlistalle nousseet tai nousemassa olevat asiat**
- 8. Riskit 2024**
- 9. Keskeisiä painopisteitä**

- **Alkuvuonna on edetty pitkälti toimintasuunnitelman mukaisesti ja lähes kaikki vuoden painopisteiksi määritellyt asiat ovat edenneet hyvin.**
- Positiivinen yllätys: kaikki hankehaut ja muut haut saivat myönnön, joten tänä vuonna käynnistyy 5 korkean prioriteetin kehityskohdetta.
- Toimintaympäristön muutoksiin varautuminen ja niihin reagointi on vienyt ennakoitua enemmän kapasiteettia.
- Yksittäisiä tavoitteita siirrettävä vuodelle 2025 tai priorisoitava alas.

Perustehtävän mukainen kehittäminen

Työ lähtenyt käyntiin tai lähtemässä käyntiin keväällä 2024

- *Museot, arkistot, erikoiskirjastot ja julkaisuarkistot: mukaantulot ja taustajärjestelmävaihdokset*
 - **Kaksi uutta museota ja yksi tietolähteen vaihto tuotantoon alkuvuodesta.**
 - Työstössä 8 uutta museota ja yksi tietolähteen vaihto. Työjonossa 15 uutta museota ja 3 tietolähteen vaihtoa.
 - Yksi uusi arkisto ja kaksi tietolähteen vaihtoa (ml. Kansallisarkisto) työstössä. Työjonossa 4 arkistoa.
 - Järjestelmien toimittajien aikataulut sanelleet pitkälti museoiden ja arkistojen etenemistä Finnassa.
 - **Yksi uusi erikoiskirjasto tuotantoon alkuvuonna.**
 - **Yksi julkaisuarkisto-tietolähteen vaihto alkuvuonna ja toinen työstössä.** Työjonossa yksi uusi julkaisuarkisto.

- Yleiset kirjastot:
 - **Helmet on siirtynyt käyttämään Finnaa verkkokirjastonaan.**
 - **Yksi kokonaan uusi kirjastojärjestelmäintegraatio rakenteilla (Quria):**
 - **Yksi tietolähteenvaihto työstössä, neljä jonossa.**
 - **Yksi uusi kirjasto jonossa**
 - **Yksi muu tietolähteen vaihto työstössä.**
- **Ahvenanmaan organisaatioiden mukaantulo. – Saanut rahoituksen, rekrytointi käynnissä ja työ alkamassa.**
- **Kuntien E-kirjastopalvelun integrointi alkaa. – Keskustelut nyt alkamassa, kun E-kirjasto julkaistu.**

- Hallintaliittymä on yhä turvallisempi ja helppokäyttöisempi: Tarvetta tiedostonhallinnan käyttöön vähennetään. – **Asetusten automaattista tuomista käyttöliittymään aloitetaan kesällä.**
- Kommenttien moderoinnin prosessit – **Uudistetut moderointiohjeet esitelty sektoreiden Finna-tapaamisissa.**
- Aineistopakettityökalu (Drupal) osana alustapalvelua. – **Ensimmäinen versio käyttöön toukokuussa, laajentaminen käynnistymässä.**

2.3. Yleinen hakupalvelun kehittäminen 1/2

- Vastuullisuustyö jatkuu pääteemojen ja 2023 käyttäjäkyselyn tulosten pohjalta. - **Vastuullinen Finna -sivu julkaistu Finna.fissä.**
- Jatketaan mobiilikäytön ja saavutettavuuden parantamista. - **Mobiilikäytön kokemusta parantava pysyvä kirjautuminen käytössä. Panostettu merkittävästi omaan saavutettavuustestaukseen ja systemaattiseen käyttöliittymäkoodin parantamiseen.**
- Teknisten ympäristöjen muutokset ja refaktorointi: Yläjuoksun uusi teema ja käyttöliittymäkoodauksen parannukset. – **Työ käynnissä.**

- Aineistojen löytämiseen ja käyttöön liittyvä kehitys jatkuu
 - Mediatyyppien/tiedostomuotojen löydettävyys – **Ensimmäisen version parannukset käynnissä.**
 - Hierarkkisten aineistojen tuki ja käytettävyys – **Museoiden moniosaisten objektien tuen kehittäminen työn alla.**
 - Toimija-, paikka- ja aihetunnisteilla parempia hakutoimintoja – **Tunnisteiden rikastamista eri formaatteihin on jatkettu.**
 - Musiikkiaineistojen hakijoiden tarpeita kartoitettu: hakutoimintojen kehittäminen. - **Työ käynnissä.**
 - Fyysisten aineistojen tilaamiseen liittyvää kehitystä laajennetaan. – **Luku-/tutkijasaliin tilaamiseen liittyvä työ käynnissä.**
 - Pääsyrajoitukseen ja käyttöoikeusoikeuksiin liittyvä kehittäminen – **Parannuksia jo tehty.**

- Formula, Europeana ja 3D-aineistoihin liittyvä kehittäminen -
Ensimmäiset Formula-palvelulla välitetyt 3D-aineistot julkaistu
Europeanassa.
- Uudet hankkeet
 - FIRI (FIN-CLARIAH): Rajapintojen käytettävyyden ja niihin liittyvän palvelun parantaminen dataintensiiviselle tutkimuksen tarpeisiin. -
Työ alkanut.

Aikataulutettu käynnistymään syksyllä 2024

2.5. Eivät vielä alkaneet

- Aineistojen löytämiseen ja käyttöön liittyvä kehitys jatkuu: saavutettavien aineistojen löydettävyys.
- Käytön analytiikan työkalut ja prosessit.

Priorisoidaan alas tai siirretään kaudelle 2025–2028

2.6. Ei todennäköisesti pystytä edistämään 2024

- Poimintarajapinnan hyödyntäminen ja jatkokehitys
- Alustapalvelukonseptin muotoilun jatkaminen

Paras käyttökokemus

Työ lähtenyt käyntiin tai lähtemässä käyntiin keväällä 2024

- Sähköisten aineistojen käytettävyyden ja löydettävyyden parantaminen jatkuu.
 - Tietuesivun uudistus ja digitaalisten objektien esittäminen (+ mm. 3D-aineistot). – **Työ käynnissä.**
 - Sitaatitiedot CDI-artikkelihakuun – **Valmis.**
- Uudet hankkeet:
 - Generatiivisia kielimalleja hyödyntävän tiedonhaun kokeilu - Finnan kyvykkyyksien laajentaminen. – **Työ alkanut.**
 - Valmistautuminen mahd. IIF-pilotteihin. – **Hanke varmistunut ja sitä aloitellaan.**

Aikataulutettu käynnistymään syksyllä 2024

- Tunnistautumisratkaisujen kehittäminen ja käyttökokemuksen parantaminen.
 - Saman käyttäjän eri tilien linkittyminen parantaa käytettävyyttä.
 - **Kirjastokorttitunnistautumisen turvallisuuden parantaminen. -
Prioriteetti on noussut.**
- Jatketaan kuvailutietoon perustuvan suosittelun kehittämistä: museo- ja arkistoaineistot.

Siirretään kaudelle 2025–2028

3.3. Ei todennäköisesti pystytä edistämään 2024

- Sähköisten aineistojen käytettävyyden ja löydettävyyden parantaminen jatkuu: kokotekstien indeksointiin ja löydettävyyteen liittyvä kehittäminen.

Edistämme tiedonsaantia ja elinikäistä oppimista

Työ lähtenyt käyntiin tai lähtemässä käyntiin keväällä 2024

- Mahdollisuus kehystää aineistoja ja tuottaa uusia sisältöjä
 - **Aineistopakettityökalun käyttöönotto – Tapahtuu toukokuussa.**
 - Käyttöön oppimiselle suunnatuissa aineistopaketeissa
 - Sisällöntuotantoon liittyvien prosessien ja vastuiden määrittely uuden työkalun myötä ja käytäntöön vienti
 - Käytön laajentamisen suunnittelu
 - **Liittyvät uudet hankkeet:** Finnan vahvistaminen tutkimuksen infrastruktuurina - **Saanut rahoituksen ja työ alkaa.**
 - Tuo aineistopakettipohjan ja formaatin tutkimukselle suunnatuille paketeille.

4.2. Edistämme tiedonsaantia ja elinikäistä oppimista

- Finna.fi
 - Finna.fi saameksi julkaiseminen – **Julkaistaan toukokuussa.**
 - Nykyisten sisältöalueiden kehittäminen (ja kokonaisuus)
 - Oppimisen kokonaisuutta yhtenäistetään ja parannetaan sen käytettävyyttä. - **Uudistunut Finna Luokkahuone julkaistaan toukokuussa.**
 - **Liittyvät hankkeet:** Finnin vahvistaminen tutkimuksen infrastruktuurina - **Saanut rahoituksen ja työ alkaa.**
 - Toisi uuden sisältöalueen Finna.fi:n alaisuuteen tutkimukselle
 - Tutkimuksen käyttäjäryhmien tarpeiden kirkastaminen (erit. finna.fi ja jatkokäytön palvelut.) – **Jatketaan FIN-CLARIAH ja Finna tutkimuksen infrastruktuurina -hankkeissa.**

Yhdessä saavutamme enemmän

Työ lähtenyt käyntiin tai lähtemässä käyntiin keväällä 2024

- FIN-CLARIAH – **Työ alkanut.**
 - Finna on mukana FIN-CLARIAH-tutkimusinfrastruktuurin FIRI-hankehakemuksessa. Hankekokonaisuudessa Finnan datalle luodaan väylä FIN-CLARIAH tutkimusinfrastruktuurin palvelimille, tehdään yhteistyötä tutkijoiden ja CSC:n kanssa ja kuunnellaan tutkijoiden tarpeita.
 - Kulttuuriperintökokoelmien hyödyntäminen datana ja tutkimusdata: kansainvälisen keskustelun ja yhteistyön seuraaminen liittyen esim. perusteilla olevaa Collections as Data Interest Group:iin (Research Data Alliance). – **Osallistuttu kokouksiin ja tapahtumiin.**
 - Generatiivisia kielimalleja hyödyntävä tiedonhaun kokeilu – **Työ alkanut.**

- Työ alkamassa.
- Ahvenanmaa jää itsehallintoalueena Finnalle myönnetyn keskitetyn rahoituksen ulkopuolelle.
- Alueen yleisten kirjastojen ja museoiden liittymismallia Finnaan valmisteltu Ahvenanmaan maakuntahallituksen ja OKM:n kanssa.
 - Liittymisvaiheen kuluihin Kansalliskirjastolle haettu projektirahoitusta OKM:stä.
 - Ylläpitovaihe maksullisena palvelutoimintana, jonka kulut kattaa maakuntahallitus.
- Projekti kattaa myös kulttuuriperintöaineistojen välittämisen Europeanaan ja ruotsinkielisen asiakaspalvelun kehittämisen.

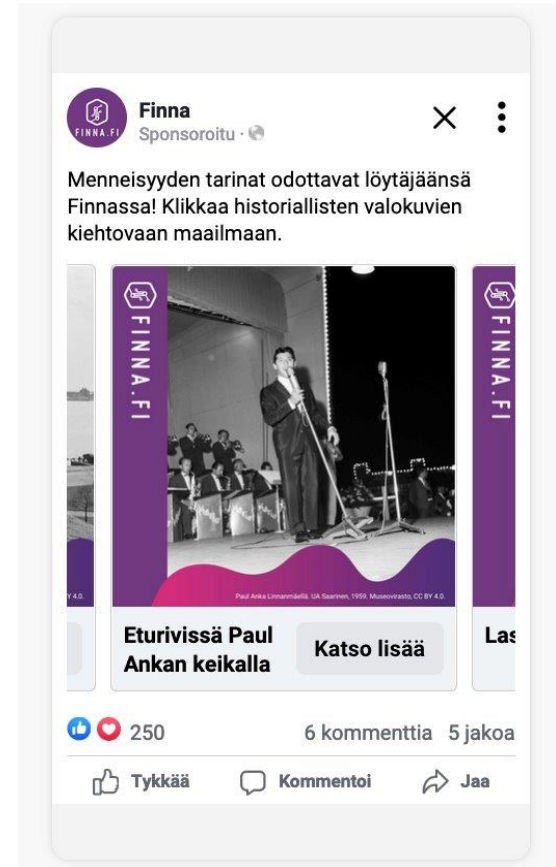
5.3. EU-tason aloitteet

- Keskeisiä foorumeita Finnalle – [Osallistuttu kokouksiin ja tapahtumiin.](#)
 - Europeana Aggregators Forum
 - Commission Expert Group on the common European Data Space for Cultural Heritage (CEDCHE)
- Ajankohtaista 2024
 - 3D-aineistojen käyttöönsaattaminen ja Twin it! -kampanja yhteistyössä Museoviraston ja OKM:n kanssa. – [Kampanja-aineistot julkaistu Europeanassa.](#)
 - Europeanan kehittyminen kulttuuriperinnön eurooppalaiseksi data-avaruudeksi – [Osallistutaan Europeanan visiotyöpajoihin.](#)
 - Alustan perustamisvaihe: European Collaborative Cloud for Cultural Heritage
- Konteksti, mm.
 - Digital Decade Policy Programme 2030
 - [EU strategy on Web 4.0 and virtual worlds](#) (uusi, 2023)

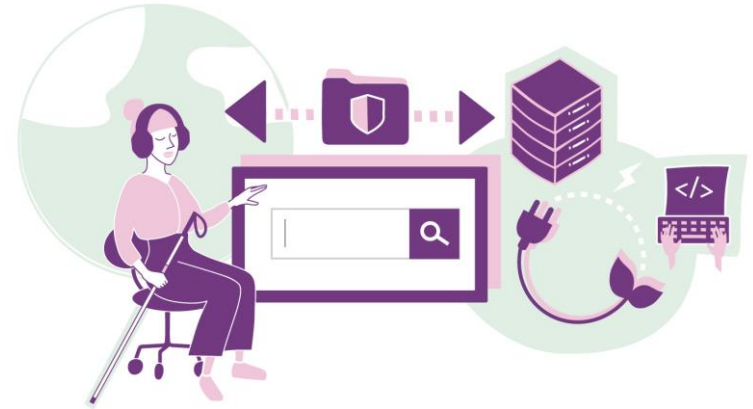

Julkisuuskuva

- Markkinoinnin avainlukuja 1-4/24
 - 291 julkaisua Finnan somekanaviin (Facebook, Instagram, LinkedIn, Threads, X)
 - Julkaisut tavoittivat yleisöä 904 000 kertaa
 - 4 maksullista kampanjaa Facebookissa, Instagramissa ja LinkedInissä
 - 2 digimainoskampanjaa brändin tunnettuuden lisäämiseksi (mm. Is.fi, hs.fi, aamulehti.fi)
 - Näkyivät 850 000 kertaa
 - Educa-messujen osastolla vieraili n. 1000 opetusalan kävijää

- Uutiset ja maineenhallinta
 - Vastuullisuustavoitteiden julkaisu
 - Helmet.finna.fi-uutisointi sekä maineenhallinta
 - Pohjoissaamenkielisen Finna.fi:n julkaisuviestintä lähiviikkoina
- Asiakasorganisaatioviestinnässä uutisoitiin mm. uusista ominaisuuksista ja häiriötilanteista
 - Postituslistan kautta lähestyttiin asiakkaita yht. 48 kertaa (1-4/24)

Aikataulutettu käynnistymään syksyllä 2024

- Finna.fi-palvelua markkinoiva teemaviikko Helmet-kirjastoissa
- Uudistuneen Finna Luokkahuoneen lanseeraus
- Strateginen viestintäsuunnitelma visiokaudelle 2025-2028
 - Pohjana mm. [asiakasviestintäkysely](#) ja kanava-analyysi

Työlistalle nousseet tai nousemassa olevat asiat

7. Reagoidaan ketterästi

- KAM-sektorin kokonaisarkkitehtuurityö saanut rahoituksen ja käynnistyy syksyllä: oletamme että Finnassakin on panostettava asiantuntijoiden aikaa tähän.
- Sovelluskomponenttien päivityssyklit tihtentyneet
- VuFindin tietokantakerroksen uusiminen
 - Työtä tehdään VuFindin yhteisössä, mutta Finnan pääkehittäjien oleellista olla aktiivisesti katselmoimassa ja vaikuttamassa meille suotuisten ratkaisujen valintaan.
- Kasvaneisiin riskeihin varautuminen

Keskeiset riskit 2024

- Resursointi

- Muuttuva toimintaympäristö ja peruspalvelun kehittäminen vaativat entistä enemmän resursseja
- > pyritään vaikuttamaan asiaan Kansalliskirjaston tulosneuvotteluiden (2025-2028) kautta ja tavoitellaan yhteistyössä kehittämishankkeita
- > konkretisoidaan Finnan visio ja tehdään selkeät valinnat mitä milloinkin kehitetään

Tilannekatsaus:

- Helmetin mukaantulon vaikutukset palvelinympäristöön
- Yleisesti ottaen OKM:n valtionavustuksiin on tulossa leikkauksia. Kohteet ja suuruudet eivät ole tässä vaiheessa tiedossa.
- Kehityksen tiekartta 2025-2028 ja tulosneuvotteluaineistot laadittu

- Kyberhyökkäykset
 - kyberturvallisuusympäristö on pysyvästi muuttunut ja tietoturvahuhkien määrä on lisääntynyt
 - hyökkäysvektoreiden määrä
 - > resilienssin, kyberturvallisuuskyvykkyyden ja tietoturvan jatkuva huomioiminen

Tilannekatsaus:

- Hajautettujen palveluestohyökkäyksen määrä on kasvanut
- Hyökkäykset ovat entistä paremmin toteutettuja
 - > puolustusmekanismeja on kehitetty ja on tarve jatkokehittää
- Kirjastokorttikirjautumisen turvallisuuden nosto muuttui entistä ajankohtaisemmaksi

- Osaajapula
 - Suomessa vallitsee osaajapula erityisesti ohjelmistokehityksen puolella
 - > pyritään ylläpitämään alhainen vaihtuvuus yksikössä
 - > pyritään edistämään Kansalliskirjaston kokonaisvaltaista ketteröitymistä

Tilannekatsaus

- Edetty tavoitteiden mukaisesti

- Finnaan mahdollisesti tuleva sopimaton materiaali esim. kommentointien kautta tai yhteisön kontrolloimista tietolähteistä
 - kyberturvallisuusympäristön muutokset
 - käyttäjiä osallistetaan tiedon tuotantoon ja käyttäjämäärät lisääntyvät
 - > panostetaan moderointiin liittyvien ratkaisujen jatkokehittämiseen

Tilannekatsaus:

- Uudet moderointiperiaatteet laadittu

Yhteenveto

9. Keskeisiä painopisteitä

- E-kirjastopalvelun ja Helmetin vaikutus
 - Hakupalvelun kehittämisessä jatketaan pitkäjänteistä työtä: mm. digitaaliset aineistot, mobiilikäyttö, tietoturva, linkittyvä kuvailu, saavutettavuus, jatkokäytön palvelut.
 - Aineistopakettityökalun käyttöönotto parantaa yhteistyötä sekä uudistaa alustapalvelua ja Finna.fi:tä.
 - Uudet hankkeet ja uusi visio siirtävät huomiota tutkimuskäyttöön.
- ⇒ Työ alkanut hyvin keskeisiin painopisteisiin liittyen.
- ⇒ Myös keskustelut kuntien E-kirjaston yhteydestä Finnaan alkamassa, nyt kun E-kirjasto on julkaissut ensimmäisen version sovelluksestaan.

Kiitos!

Finna-posti @helsinki.fi

Kansalliskirjasto
Kirjastoverkkopalvelut

[#Finnafi](#)

[@finnapalvelu](#)

[@finnafi](#)

[@finna.fi](#)

[@finna-palvelut](#)

[@finnafi](#)